

اجرای محمد حسین لطیفی برنامه را بیشتر به سمت و سوی دوران محمود گبرلو برده و باز هم هفت دوران آرامش و کم جنجال خود را سپری می کند. جنجالی هم اگر ایجاد شود به میز نقد و تاختن بی رحمانه مسعود فراسستی به فیلم ها و فیلمسازان است. ویژگی دیگر این فصل پرداختن به فیلم های خارجی در میز نقد است که جایش در دوره های قبل خالی بود

مروری بر فصل های مختلف برنامه «هفت»

هفت تقسیم بر پنج!

محمد وفایی
خبرنگار

برنامه های سینمایی صدا و سیما در دهه های گذشته به برنامه هایی با محوریت نمایش فیلم سینمایی محدود می شد که قبل یا بعد از نمایش فیلم، کارشناسانی به گفت و گو و نقد و بررسی فیلم ها می پرداختند. برنامه هایی مانند «سینما یک»، «سینما چهار»، «سینما ماورا» و... با چنین هدفی راه اندازی شدند و به موفقیت نسبی در جذب مخاطب دست یافتند. اما از سال ۸۹ جرعه تولید یک برنامه تلویزیونی درباره سینما با نگاهی نوزده شد. برنامه ای که چون به هنر هفتم می پرداخت «هفت» نام گرفت و هدف از تولید آن، بررسی ابعاد مختلف سینمای ایران شامل پشت صحنه فیلم ها، گفت و گو با سینماگران، نمایش جدول فروش، اخبار سینمایی و در نهایت نقد فیلم بود. در این گزارش به مرور ویژگی های پنج فصل برنامه سینمایی هفت می پردازیم.

فصل اول

مجری: فریدون جیرانی

بازه زمانی: اردیبهشت ۸۹ تا اردیبهشت ۹۱

فریدون جیرانی قبل از این که ایده ساخت برنامه هفت را به شبکه سه ارائه کند، بیشتر به عنوان کارگردان و فیلمنامه نویس با تجربه سینمای ایران شناخته می شد و به جز اجرای بخش سینمایی برنامه «دو قدم مانده به صبح» که از شبکه چهار پخش می شد، کمتر کسی سابقه اجرای تلویزیونی توسط او را در ذهن داشت. در نهایت این برنامه آغاز شد و در رسانه ها از آن به عنوان یک «نود» سینمایی استقبال کردند. با این که فریدون جیرانی از تکنیک ها و توانمندی های رایج مجریان حرفه ای تلویزیون بی بهره بود، اما حافظه سینمایی و تسلطش به تاریخ سینمای ایران در کنار صمیمیتی که با مهمانان برنامه و اهالی سینما داشت، باعث شد برنامه هفت، هفته به هفته پربیننده تر شود و بسیاری از علاقه مندان سینما جمعه شب خودشان را برای آن کنار گذاشتند. جیرانی در هر قسمت به یکی از فیلم های روی پرده می پرداخت و پس از مرور فیلم با امیر قادری، به بخش نقد فیلم با حضور مسعود فراسستی می رفت. چهره ای که با فعالیت هایش در مطبوعات سینمایی برای علاقه مندان جدی سینما ناشناس نبود، اما برای مخاطب عمومی تلویزیون چهره جدیدی محسوب می شد. نقد صریح و بدون تعارف فیلم ها و گاهی استفاده از عبارات تند و تیز، خیلی زود فراسستی را به چهره ای مشهور تبدیل کرد. او منتقد ثابت هفت جیرانی بود و منتقدان دیگر به عنوان مهمان به برنامه می آمدند. شاید کم رونق شدن نوعی از فیلم کم دی که بعدها به «شونه تخم مرغی» معروف شد، بی ارتباط با بخش نخستین فصل برنامه هفت نباشد. در نهایت نخستین فصل هفت با اجرای فریدون جیرانی بعد از دو سال به دلیل اختلاف نظرهای او با مدیران و برخی حاشیه های ایجاد شده در برنامه به پایان رسید، اما مدیران تلویزیون وعده دادند که سری جدید برنامه به زودی روی آنتن خواهد رفت.

فصل سوم

مجری: بهروز افخمی

بازه زمانی: مهر ۹۴ تا اسفند ۹۵

پس از رفتن گبرلو تا چند ماه خبری از هفت نبود و چند وقت یک بار گمانه زنی هایی از آغاز دوباره آن با مجری جدید به گوش می رسید. تا این که در نهایت بهروز افخمی با شبکه سه به توافق رسید تا سردبیری و اجرای برنامه را به عهده بگیرد. با این تغییر، به نظر می رسید مسئولان تلویزیون باز هم به این نتیجه رسیده بودند که یک سینماگر بهتر می تواند از عهده یک برنامه سینمایی بر بیاید. افخمی در چند هفته اول برنامه را به صورت تولیدی ساخت و بیشتر به این می پرداخت که مشکل حال حاضر سینمای ایران چیست و این تعبیر را به کار می برد که چگونه می توان با هفت سینمای ایران را نجات داد؟ از تغییرات این دوره از برنامه این بود که گفت و گوها به چند میز جداگانه تقسیم شد که گفت و گو با بازیگران را حمید گودرزی، گفت و گو با کارگردانان را بهروز افخمی و گفت و گو با منتقدان را مسعود فراسستی انجام می داد. رفته رفته گودرزی از پروژه کنار رفت و فراسستی هم در کنار افخمی قرار گرفت. «هفت» افخمی به دلیل صراحتی که او دارد، شباهتی به هفت دوران گبرلو نداشت و کم کم حواشی آغاز شد. جنجال ها در جشنواره فجر سال ۹۵ به اوج خودش رسید و انتقادات افخمی و فراسستی به داوری جشنواره و گفت و گو تند افخمی با حجتا... ایوبی، رئیس وقت سازمان سینمایی فضا را ملتهب کرد. در نهایت افخمی هم نتوانست با هفت ادامه دهد و از این برنامه کنار رفت.

فصل چهارم

مجری: رضا رشیدپور

بازه زمانی: ۱۳ تا ۲۳ بهمن ۹۶

در حالی که نزدیک به یک سال خبری از برنامه هفت شبکه سه نبود، چند روز قبل از شروع جشنواره فجر سال ۹۶ دوباره گمانه زنی ها آغاز شد و همان نام های همیشگی قطار شدند. اما این بار اجرای برنامه به مجری ای سپرده شد که پیش از این اجرای برنامه های ترکیبی و اجتماعی را بر عهده داشت و با داشتن تحصیلات در زمینه کارگردانی سینما، کمتر به عنوان یک مجری سینمایی شناخته می شد. رشیدپور که چند روز قبل از شروع دهه فجر مجری گفت و گو تلویزیونی حسن روحانی رئیس جمهور بود و هر روز صبح با «حالا خورشید» روی آنتن شبکه سه بود، اجرای مهم ترین برنامه سینمایی تلویزیون را هم بر عهده گرفت و اختتامیه جشنواره را هم اجرا کرد. «هفت» رشیدپور بیشتر در پی گفت و گو با چهره های محبوب بود و افرادی مانند مهرداد مدیری و امین حیایی در آن حاضر شدند. منتقدان بخش نقد هم آنتونیا شرکا و غلامعباس فاضلی بودند. در نهایت با پایان جشنواره فجر، رشیدپور هم به برنامه های ترکیبی بازگشت، جایی که در آن تخصص داشت.

فصل پنجم

مجری: محمد حسین لطیفی

بازه زمانی: بهمن ۹۷ تا کنون

برنامه هفت باز هم تعطیل شد و این بار هم نزدیک شدن به جشنواره فیلم فجر، به فکر احیای آن افتادند. این بار محمد حسین لطیفی کارگردان سینما و تلویزیون اجرای برنامه را به عهده گرفت، اما خبر مهم تر بازگشت مسعود فراسستی بود. منتقدی با موافقان و مخالفان صد درصد که در این دوره از هفت به طور مستقل میز نقد را در اختیار گرفت. یکی از ویژگی های متمایزکننده فصل پنجم این برنامه، راه انداختن بخش میز رسانه بود که در آن روزنامه نگاران سینمایی به موضوع رسانه و سینما می پردازند. شیوه اجرای محمد حسین لطیفی برنامه را بیشتر به سمت و سوی دوران محمود گبرلو برده و باز هم هفت دوران آرامش و کم جنجال خود را سپری می کند. جنجالی هم اگر ایجاد شود به میز نقد و تاختن بی رحمانه مسعود فراسستی به فیلم ها و فیلمسازان است. ویژگی دیگر این فصل، پرداختن به فیلم های خارجی در میز نقد است که جایش در دوره های قبل خالی بود. سعید قطبی زاده، محمد تقی فهیم، جواد طوسی، سید ناصر هاشم زاده و اخیرا شاهین شجری کهن منتقدانی هستند که بیشتر در فصل پنجم هفت دیده می شوند. تغییر مهم دیگری که یک سال است رخ داده، پخش برنامه به صورت غیرزنده و تولیدی است که به نظر می رسد آسیب هایی به جذابیت آن وارد کرده است.

فصل دوم

مجری: محمود گبرلو

بازه زمانی: تیر ۹۱ تا خرداد ۹۴

بعد از دو سه ماه که به خاطر پخش جام ملت های اروپا از شبکه سه سیما جای برنامه سینمایی هفت در جدول پخش جمعه ها خالی ماند، این برنامه این بار با محمود گبرلو کار خود را آغاز کرد. مجری ای که از جنس مطبوعات سینمایی و یکی از منتقدان سینما بود و به کلی با فریدون جیرانی که از بدنه سینما به حساب می آمد، تفاوت داشت. پس از جنجال های قبلی برنامه، به نظر می رسید این بار مأموریت برنامه هفت تزریق آرامش به سینمای ایران و پرهیز از ایجاد حاشیه است. مسعود فراسستی منتقد ثابت سری قبلی برنامه هم مدت کوتاهی به «هفت» گبرلو آمد، اما طولی نکشید که با گروه سازنده اختلاف پیدا کرد و عطای حضور در برنامه را به لقاییش بخشید. با رفتن فراسستی، فرصت بیشتری برای دیگر منتقدان فراهم شد و شاهد تنوع بالاتری از حیث حضور منتقدان بودیم. به دلیل کم حاشیه بودن این فصل از برنامه، برخی سینماگران که کمتر در برنامه های تلویزیونی حاضر می شوند هم به هفت روی خوش نشان دادند و در این مدت کارگردان هایی مانند رخشان بنی اعتماد، مسعود کیمیایی و ابراهیم حاتمی کیا مهمان مهم ترین برنامه سینمایی تلویزیون شدند. در نهایت بعد از سه سال، کار محمود گبرلو هم در هفت به پایان رسید که برخی این تغییر را به دلیل عوض شدن مدیریت صدا و سیما و به تبع آن تفاوت سیاستگذاری ها می دانند.